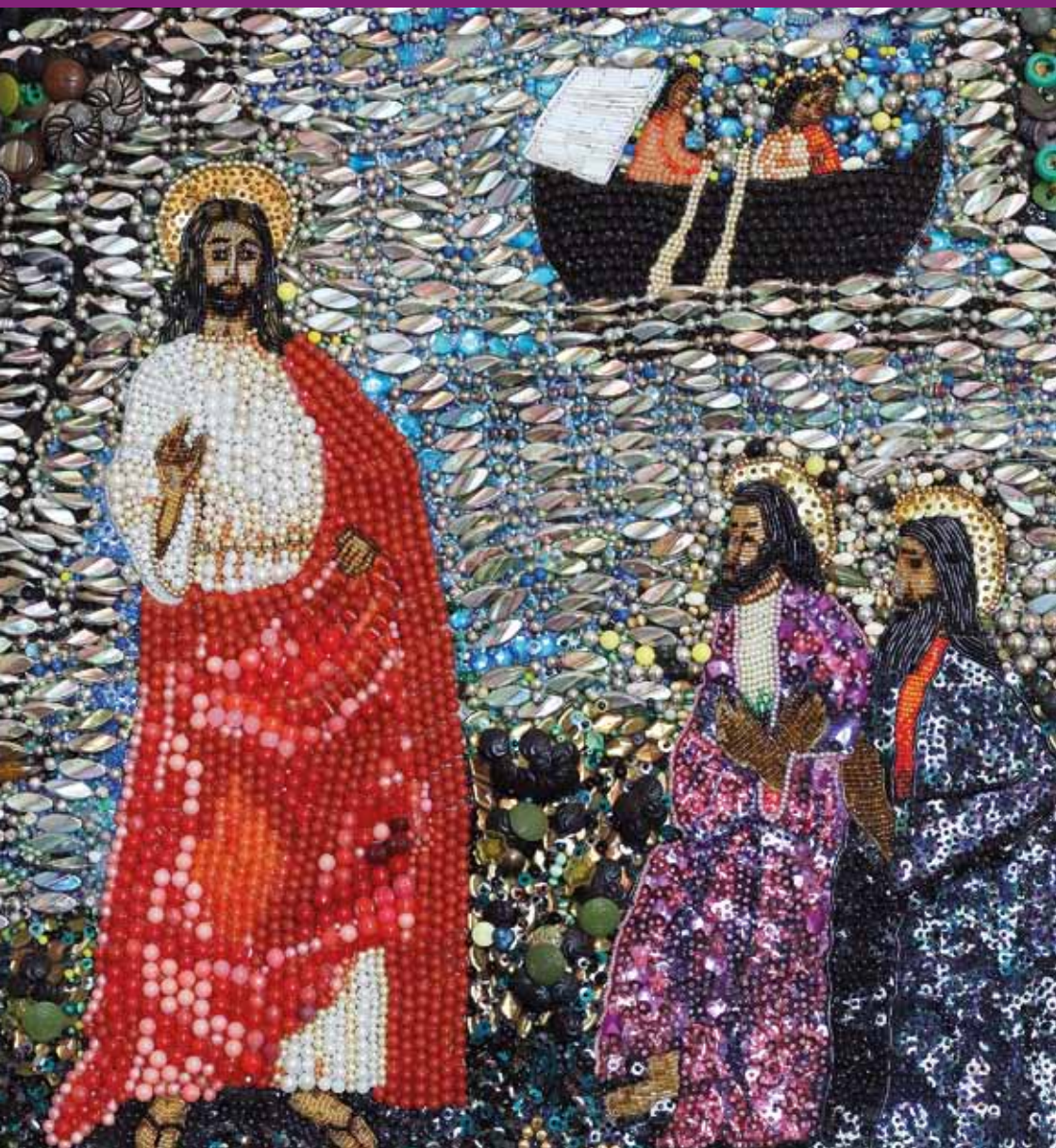

teesie

2021–2022 87

...bet dël Tavo žodžio užmesiu tinklą (Lk 5,5).

2 Vysk. Darius Trijonis
GANYTOJO ŽODIS

4 Klr. Linas Braukyla ir
klr. Titas Misevičius
TARNYSTĖ – PILIGRIMYSTĖ
GANYTOJIŠKOS ŠIRDIES LINK

7 Kun. Gabrielius Satkauskas
KVEPĖTI AVIMIS

8 Kun. Valdemar Širvinski
NEBIJOTI IŠŠŪKIŲ
SUPANAŠĖJANT SU
KRISTUMI – GERUOJU
GANYTOJU

12 Naujieji seminarijos dėstytojai
SUSIPAŽINKIME

15 Klr. Miroslav Ulevič
IŠ SEMINARIJOS GYVENIMO

17 Klr. Deividas Stankevičius ir
klr. Martynas Kandratavičius
SOCIALINĖ AKADEMIJA

19 Trečiakursių mintys apie įvilktuvių šventę
ANTAI REGIU DIEVO BUVEINĖ
TARP ŽMONIŲ

21 Klr. Bronius Jarukas
KAI VIEŠPATS PAŠAUKIA Į
SAVO ŪKĮ

23 Diak. Robert Voičan
GANYTOJAS IR ŽVEJYS PAGAL
JO PAVEIKSLĄ

Brangus skaitytojau,

pristatome Tau Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijos klierikų leidžiamo žurnalo „Teesie“ aštuoniasdešimt septintą numerį: „bet dėl Tavo žodžio užmesiu tinklą“ (Lk 5, 5). Pirmieji pašaukti Viešpaties mokiniai buvo žvejai, turėję palikti savo ankstesnius gyvenimus ir „studijuoti“ Jėzaus seminarijoje: mokytis maldos, bendruomeniškumo ir tapti pirmaisiais misionieriais, liudijančiais Kristų... Panašios patirtys yra išgyvenamos ir šiandien tų, kurie atsiliepia į Viešpaties kvietimą tapti žmonių žvejais. Linkime kiekvienam skaitytojui atrasti sau tinkamų įžvalgų šio numerio puslapiuose.

„Teesie“ redakcija

Miroslav U., Titas M., Tautvydas D., Miroslav D.

Laiškas seminaristams

Vysk. Jonas Ivanauskas

Mieli seminaristai,

„Argi mūsų širdys nebuvo užsidegusios, kai jis kelyje mums kalbėjo ir atvėrė Raštų prasmę? Jie tuoj pat pakilo ir sugrįžo į Jeruzalę. Ten rado susirinkusius Vienuolika su savo draugais, kurie sakė: ‚Viešpats tikrai prisikėlė ir pasirodė Simonui‘. O jie papasakojo, kas jiems atsitiko kelyje ir kaip jie pažino Jėzų, kai jis laužė duoną“ (Lk 24, 32–35).

Tai svarbiausia ir reikšmingiausia Emauso mokinių patirtis. Prisikėlęs Jėzus atvėrė jiems protą ir širdį, kad pamatytų ir suprastų visa, ką Jis kalbėjo ir darė. Prisikėlimo perspektyvoje pamatyti Mesiją ir Gerąjį Naujieną.

Su Jėzumi mokiniai buvo praleidę beveik trejus metus. Jie buvo ką tik baigę Jėzus Seminariją. Išgąsdinti to, kas su Mokytoju atsitiko, apimti liūdesio ir nerimo. Prisikėlimo dieną tolo nuo Jeruzalės į kaimą.

Jėzus Seminarijoje jie girdėjo daug nuostabių paskaitų, turėjo įvairių dvasinių pratybų, gražiausių patirčių... Jėzus papildomai jiems dar viską plačiau paaiškino... Žavėjo Jėzus žodžiai, žmonių rodomas dėmesys Mokytojui... O jie gi buvo šalia... Nela-

bai patiko, kai kartą Mokytojas privertė sėsti į valtį ir plaukti į kitą ežero krantą... Palikti besižavinčią minią! Kai kurie Jėzus veiksmi ir žodžiai buvo sunkiai suprantami. Paklausus dažnai nuvildavo Mokytojo paaiškinimai... Buvo bandymų perkalbėti Mokytoją, atvesti jį „sveiką“ protą. Vėliau klausiti nedrįsdavo...

Sinoptikai pasakoja, kaip Jėzus mažiau siai tris kartus mokiniams aiškino, kad turįs keliauti į Jeruzalę, daug iškentėti, būti nužudytas ir prisikelti... Pirmą kartą vienas iš mokinių, pasivadinęs Jėzų į šalį, ėmė drausti: „Nieku gyvu, Viešpatie, tau neturi taip atsitikti!“ (Mt 16, 22). Antrą kartą, tikriausiai gerai įsiminę Jėzus atsakymą į bandymą atkalbėti, nieko nesakė, bijojo klausiti ir „labai nuliūdo“ (Mt 17, 23). Po trečio perspėjimo apie artėjančią kančią ir mirtį evangelistas Matas ir Morkus iš karto įdėda iškalbingą pasakojimą apie Zebediejaus sūnų mamos, kuri buvo susirūpinusi savo vaikų perspektyvia ateitimi, prašymą... O gal Jokūbas ir Jonas patys paprašė „pasikalbėti“ su Jėzumi?.. Kiti mokiniai juk supyko ne ant mamos, o ant tų dviejų brolių. Vėliau, pasivadinęs į šalį, Jėzus mokiniams pasakė: „Jūs žinote, kad tautų valdovai engia tautas ir didžiūnai rodo joms savo galią. Tarp jūsų to nebus. Jei kas norėtų tapti didžiausias iš jūsų, tebūnie jūsų tarnas, ir kas panorėtų būti pirmas tarp jūsų, tebūnie jūsų vergas. Žmogaus Sūnus irgi atėjo ne kad jam tarnautų, bet pats tarnauti ir savo gyvybę atiduoti kaip išpirką už daugelį“ (Mt 20, 25–28). Po pirmo perspėjimo, užtvirtindamas savo misijos kryptį ir mokinių pašaukimo esmę, Jėzus jiems kalbėjo: „Jei kas nori eiti paskui mane, teišsižada pats savęs, tepasiima savo kryžių ir teseka manimi. Kas nori išgelbėti savo gyvybę, tas ją praras, o kas pražudo gyvybę dėl manęs, tas ją atras. Kokia

gi žmogui nauda, jeigu jis laimėtų visą pasaulį, o pakenktų savo gyvybei?!" (Mt 16, 24–26). Kiek mokiniai išgirdo, kiek suprato, kiek įsiminė, sunku pasakyti. Evangelistas Morkus pasakoja, jog kartą, sugrįžus į Kafarnaumą, Jėzus juos klausė: „Apie ką kalbėjotės kelyje? Jie tylėjo. Mat kelyje jie ginčijosi, kuris iš jų didžiausias" (Mk 9, 33–34). Evangelistas Lukas, aprašydamas Velykų vakarienę, taip pat papasakoja apie ginčą, kilusį tarp mokinių: „Kuris iš jų galėtų būti laikomas didžiausiu?" (Lk 22, 24). Taip pat tos pačios Vakarienės metu Jėzus klausė jų: „Ar jums ko nors trūko, kai aš jus buvau išsiuntęs be piniginių, be krepšio ir be kurpių?" (Lk 22, 35). Petras buvo pasirengęs dėl Jėzaus numirti. Tą tvirtino ir kiti mokiniai. O Judas išreiškė „susirūpinimą" dėl pinigų, kuriuos būtų buvę galima skirti vargšams...

Susidūrę akis į akį su kryžiaus tikrove ir Mokytojo mirtimi jie buvo giliai sukrėsti. Tačiau kartu tai buvo ir yra privaloma Jėzaus Seminarijos programos dalis. Prisikėlęs Jėzus uždegė širdį, atvėrė Raštų prasmę, laužė duoną ir tuo parodė tikrąjį Mesijo Veidą. Mokiniai pažino Jėzų, pakilo ir sugrįžo į Jeruzalę, susitiko su savo draugais, išgirdo jų liudijimą, papasakojo, kas jiems atsitiko kelyje. Prisikėlęs Mokytojas, vis susitikdamas su jais, atvėrė akis naujai pamatyti drauge nueitą kelią ir tą misiją, kuriai nuo pat pradžių juos buvo pašaukęs. Galiausiai, pasilikdamas per visas dienas iki laikų pabaigos, siuntė padaryti Jo mokiniais visų tautų žmones. „O jie iškeliavę visur skelbė žodį, Viešpačiui drauge veikiant ir jų žodžius patvirtinant ženklais, kurie juos lydėjo" (Mk 16, 20). Vėliau jie beveik visi atidavė savo gyvybes už Jėzų. Ir taip per visus du tūkstančius metų. Nesuskaičiuojama daugybė Jėzaus mokinių.

Mieli seminaristai,

jūs taip pat esate Jėzaus Seminarijoje. Girdite daug nuostabių paskaitų, turite įvairių dvasinių pratybų, gražiausių patirčių. Jėzus daug ką ir asmeniškai paaiškina. Žinote anuometinių Jėzaus mokinių ir turite savo patirtis. Kai kada jos, ko gero, sutampa. Su Jėzumi pasikalbate eidami keliu, arba vieni tarpusavyje, be Jėzaus.

Jūsų taip pat laukia Kristaus kryžiaus, Kristaus papiktinimo patirtis. Apie ją apaštalas Paulius labai daug rašo. Tarp korintiečių jis buvo pasiryžęs „nežinoti nieko kito, kaip tik Jėzų Kristų, ir tą nukryžiuotą" (1 Kor 2, 2). Visa tai neturi nei jūsų gąsdinti, nei pasėti nerimą. Nerimauti reikėtų visai dėl kitko.

Emauso mokinių patirtis kviečia atverti save Gyvajam Jėzui! Kad Jis uždegtų jūsų širdis atverdamas Raštų prasmę, kad apšviestų jūsų protus pamatyti begalinės, nenusakomos Dievo meilės lobius, skirtus jums, o per jus ir visiems žmonėms! Tik Prisikėlęs Jėzus suteikia kryžiumi ir gyvenimui prasmę.

Kokia didelė Dievo malonė, kad turite tikėjimą Kristumi, kad esate pašaukti Kristaus kunigystei! Skaitykite ir skaitykite Evangeliją, kol į ją panirsite, kol Kristus atvers savo žaizdas, per kurias visas nušvis: Dievo Dvasioje, visiškai kitaip, Jo malonės galia išvysite – atpažinsite maloningąjį Viešpaties Veidą. Tuomet nuo Jo Veido jūs neatitrauksite savo žvilgsnio. Šita patirtis jus drąsiai ves į Kunigystę, uždegs sielų uolumu, be baimės padės dažnai pamiršti save ir leis džiaugtis su besidžiaugiančiais, verkti su verkiančiais (plg Rom 12, 15). Jums tikrai nieko netrūks: tai, ką turėsite, jūsų neslėgs, o ko stokosite – tik praturtins. Jūs būsite švento gyvenimo kunigai Viešpaties kunigai, skelbiantys Kristaus kryžiaus pergalę. Jūsų garbės vainikas danguje bus broliai, seserys, dėl kurių Kristaus pavyzdžiu jūs pašventėte savo gyvenimą.

Nerimauti reikėtų iš esmės tik dėl vieno dalyko. Baigti Seminariją...

Mielieji, keliaukite su Jėzumi Šventojo Rašto keliu. O šią nuostabią jūsų kelionę tepalydi šv. Bonaventūra žodžiai: „Šventojo Rašto prasmė arba vaisius yra nepaprastas, tai amžinosios laimės pilnatvė, nes tai yra Raštas, turintis amžinojo gyvenimo žodžius, parašytas ne tik tam, kad tikėtume, bet ir kad įgytume amžinąjį gyvenimą, kai tikrai regėsime, mylėsime ir išsipildys visi mūsų troškimai; jiems išsipildžius, pagaliau tikrai pažinsime meilę, kuri pranoksta bet kokį žinojimą, ir taip tapsime kupini visos Dievo pilnybės" (*Prologus, Opera omnia* 5. 201–202). ■

Kaišiadorių vyskupas Jonas Ivanauskas

Kad taptume autentiškais žmonių žvejais

Kun. Andžej Šuškevič

Viešpats Jėzus savo žemiškojo gyvenimo metu įvairiais žodžiais ir veiksmais kūrė Bažnyčią, kuri Tėvo mintyje užgimė dar prieš pasaulio sukūrimą. Šiame Bažnyčios steigimo procese labai reikšmingu momentu tapo Dvylikos mokinių pašaukimas. Neabejotinai, jau pačioje savo viešosios veiklos pradžioje Viešpats žinojo, kad būtent šiems pašauktiesiems Jis patikės neįtikėtina svarbią ir atsakingą misiją – būti Prisikėlusiojo liudytojais „lig pat žemes pakraščių“ (Apd 1, 8) ir skelbti visiems Jo atneštą Gerąją Naujieną (plg. Mk 16, 15).

Jei šį Viešpaties pasirinkimą vertintume besivadovaudami vien žmogiškais kriterijais, tai, ko gero, turėtume nemenkai nustebti... Nes juk pakviesti sekti Jėzaus pėdomis buvo paprasti Galilėjos žvejai, neturėję nei

išskirtinio išsilavinimo, nei svarbios padėties (vardo) anuometinėje visuomenėje, nei susižavėjamą keliančių žmogiškų savybių. Tų pašauktųjų gyvenimo istorijoje buvo visko: ir bendradarbiavimo su okupacine Romos imperijos valdžia (plg. Mt 9, 9–13), ir geresnių pozicijų siekimo, ne visai tinkamais būdais aplenkiant kitus (Mk 10, 35–41), ir tarpusavio ginčų, kuris iš jų yra vertesnis būti didžiausiu (Lk 9, 46), ir netgi paprasčiausio žmogiško bailumo bei pabėgimo pavojaus akivaizdoje (Lk 22, 54–62). Nepaisant visų šių dalykų, Viešpats pasirinko būtent juos. Kaip tvirtina evangelistas Morkus, Jis „pasišaukė, kuriuos pats norėjo“ (Mk 3, 13).

Apmąstant tiek Dvylikos, tiek pašauktųjų į kunigystę pašaukimą, yra svarbu suvokti kelias pamatines tiesas. Pirmiausia – pašaukimo iniciatorius visuomet yra Viešpats. Suvokimas, kad esu kviečiamas į šį kelią, gali ateiti pačiais įvairiausiais būdais – per kitus žmones, per gyvenimo įvykius ir patirtis, per nenumaldomą vidinį balsą, tačiau pasirenka ir pašaukia visuomet Jis – širdžių žinovas ir visatos Viešpats. Jis renkasi, kuriuos pats nori. Viešpaties sprendimai daž-

nai būna labai netikėti ir nestandartiški, kartais gali stebinti tiek patį pakviestąjį, tiek ir jo pažįstamus bei giminaičius. Tačiau galime būti tikri, kad Viešpats žino, ką daro! Apaštalų gyvenimo istorija tai neabejotinai įrodo. Tie, kurie pagal žmogiškus standartus niekuomet nebūtų buvę „kandidatų užimti vakansiją“ sąrašo viršūnėje, tapo nepaprastai vaisingais ir efektyviais pasiuntiniais, kurių liudiji-

*Pašaukimas į
kunigystę, arba ko
reikia, kad taptume
žmonių žvejais?*

mas pasiekė žemės pakraščius ir tapo tvirtu pagrindu tolimesniam Bažnyčios augimui bei Žinios sklaidimui. O taip susiklostė todėl, kad, nepaisant menkokos starto pozicijos ir gan skaudžių sklupimų jau einant pašaukimo keliu, apaštalus Jėzus nedvejodamas užtikrina: „Aš padarysiu jus žmonių žvejais“ (Mt 4, 19; plg. Mk 1, 17; Lk 5, 10). Tai yra antroji fundamentali tiesa – Viešpats ne tik pakviečia, bet ir įgalina įgyvendinti šią užduotį. Jis pats vykdo savo mokinių „formacijos“ procesą – kantriai aiškina dangaus karalystės paslaptis, gailestingai atleidžia klaidas ir nuopusius, nenuilstamai ragina „irtis į gilumą“ (Lk 5, 4), o galiausiai siunčia Globėją, kuri visko pamoko (plg. Jn 16, 7.13). Pajutus pašaukimą būti „žmonių žveju“, yra visiškai normalu kažkiek išsigąsti ir jausti savo nevertumą ar negebėjimą. Yra visiškai natūralu matyti neatitikimą tarp misijos didingumo ir savo trapumo. Tačiau Jėzaus pasirinktų žvejų efektyvumas didžiausia dalimi priklauso ne nuo jų talentų ir gebėjimų, bet nuo jų atsidavimo į Viešpaties rankas, kad per juos veikų pats Kristus. Jei pasiuntiniai yra tikrai atsidavę Kristui, įsiklausę į Jo žodžius, trokštantys tarnauti, tai pats Jėzus skelbia Žodį, Jis krikštija, Jis šventina ir konsekruoja, – teigia Pijus XII enciklikoje *Mystici Corporis*.

Visgi klaidinga būtų manyti, kad tik Viešpats yra aktyvus šiame pakvietimo ir įgalinimo misijai procese. Pašauktasis joku būdu negali likti pasyvus (kitaip jis taps ne žveju, o brakonieriumi...), jis taip pat privalo būti aktyvus dalyvis! Ir tai yra trečioji fundamentali tiesa, apmąstant pašaukimo slėpinį. Iš žmogaus pusės yra laukiama bendradarbiavimas – atsiliepti į kvietimą ir pasirinkti žengti nurodomu keliu, įsipareigoti mokytis (taip pat ir iš savo klaidų!) bei augti pažinime, ugdyti vis didesnį pasitikėjimą Dievu ir nuolat saugoti bei gilinti tikėjimą, be kurio viskas taps nepakeliama, pilka ir beprasmiška. Be to, aktyviam bendradarbiavimui su Dievu, gryninant ir atpažįstant savo pašaukimą, priskirčiau taip pat ir vieno svarbaus klausimo, kurį savo mokiniams uždavė ir Jėzus, išskeliamą. „Gal ir jūs norite pasitraukti?“ (Jn 6, 67) – paklausė Jėzus

po to, kai Jam aiškinus būtinybę valgyti Jo kūną ir gerti Jo kraują (Jn 6, 32–58), žmonės sakė „Kietai jo žodžiai, kas gali jų klausytis!“ (Jn 6, 60) ir „nemaža jo mokinių pasitraukė ir daugiau su juo nebevaikščiojo“ (Jn 6, 66). Šis klausimas gali skambėti kiek netikėtai ir net bauginančiai, tačiau jis yra būtinas, kad mūsų pasirinkimas būtų žmogiškai brandus, t.y. laisvas, sąmoningas ir atsakingas. Jėzus iškelia jį ne kaip priekaištą ar kaltinimą ir jame nėra jokio nusivylimo mokiniams ar „nuleistų rankų“, bet daug meilės ir pagarbos tiems, kurių klausoma. Seminarijos ir kunigystės siekimo kontekste labai svarbu nedramatizuojant ir labai ramiai tokį klausimą taip pat iškelti sau ir bandyti nuoširdžiai į jį atsakyti. Tai yra būtina, norint, kad mūsų ateitis neštų mums ir aplinkiniams džiaugsmą, laimę ir ramybę – pilnatvę.

Kiek kitokį, bet labai panašų klausimą Jėzus Petriui iškels jau po savo Kančios, Mirties ir Priskėlimo. Jau po to, kai Petras, kuriam buvo pažadėta, kad taps „žmonių žveju“, nusivylęs sako „einu žvejoti“ ir, sugrįžęs prie savo ankstesnio amato, nieko nesugauna (plg. Jn 21, 3). Tuomet Jėzus net triskart klausia „Ar myli mane?“ (Jn 21, 15–17). Akivaizdu, kad klausama čia ne apie jausmus ir emocijas, bet tai vėl tas pats klausimas apie brandų, laisvą, sąmoningą, atsakingą pasirinkimą ir atsidavimą. Jeigu Petro pavyzdžiu pašauktojo širdis entuziastingai šaukia „Tu turi amžinojo gyvenimo žodžius“ (Jn 6, 68) ir nuolankiai išpažįsta: „Viešpatie, tu viską žinai. Tu žinai, kad tave myliu“ (Jn 21, 17), tuomet jokie žmogiški trūkumai ir jokios išorinės kliūtys nesutrukdys tapti geru, vaisingu, autentišku „žmonių žveju“.

Viešpats ir šiandien kviečia sekti paskui Jį, Jis ir šiandien iš nusivylusių ir pavargusių „Galilėjos žvejų“ padaro žmonių žvejus, Jis ir šiandien kviečia bendradarbiauti su Juo, kad Jo Geroji Žinia pasiektų tolimiausius pakraščius! Tad raginu su jaunatvišku entuziazmu bei laisva, mylinčia širdimi išgirsti ir atpažinti Viešpaties žodžius bei išdrįsti juos priimti pasitikint, kad Viešpaties galybė žmogišką silpnumą ir trapumą perkeis į vaisingą žvejų tarnystę Jo garbei ir šlovei. ■

Seminarijos rektorius kun. Andžej Šuškevič

Pastoracinė meilė – „žvejybinis tinklas“

Kl. Zenonas Turauskas

„Vaikščiodamas palei Galilėjos ežerą, Jėzus pamatė du brolius – Simoną, vadina-
mą Petru, ir jo brolių Andriejų – metančius
tinklą į ežerą; mat buvo žvejai. Jis tarė:
„Eikite paskui mane! Aš padarysiu jus
žmonių žvejais“. Tuodu tuojau paliko tin-

klus ir nuėjo su juo.“ (Mt 4, 18–20). Kiekvienas krikščionis yra Viešpaties mokinys, kiekvienam su Krikštu atitenka ir svarbi užduotis – savo gyvenimu liudyti Evangeliją, vienaip ar kitaip įsijungti į Evangelijos skelbimą, kad kuo daugiau žmonių išgirstų ir atsilieptų širdies atsivertimu. Kalbant apie būdus skelbti Evangeliją, būtina suvokti, kad pagrindinis įrankis tam yra rūpestinga pastoracinė meilė: „Sergėkime vieni kitus, skatindami mylėti ir daryti gerus darbus“ (Žyd 10, 24). Kiekvienas turime ugdytis ir leistis būti ugdomiems Dievo, kad galėtume būti vaisingos šakelės pastoracinėje veikloje, skelbiančios Jėzų Kristų (plg. Jn 15). Kas apskritai yra pastoracija? Trumpai tariant, tai rūpinimasis savo ir kitų žmonių vedimu prie Dievo, išganymo. Atliekant pastoracinę veiklą niekur nedingsta meilės aspektas, todėl noriu labiau išplėtoti būtent rūpestingosios pastoracinės meilės temą, kuri turi būti svarbi ne tik kunigams, klierikams, katechetams, bet ir kiekvienam pakrikštytajam. Pastoracinė meilė yra tarsi „žvejybinis tinklas“, susidedęs iš daug įvairių aspektų. Tad pagrindines pastoracinės meilės „tinklo“ dalis ir apžvelgsiu.

Malda – ryšys su Dievu. Pirmasis pastoracinės meilės „tinklo siūlas“ yra malda – nuoširdus ir atviras ryšys su Triasmeniu Dievu. „Kunigų tarnybos ir gyvenimo vadovas“ puikiai paaiškina šį maldos ryšį: „Jis [kunigas] pirmiausia bendrauja su Tėvu, pirmąja visokios valdžios pradžia; su Sūnumi, kurio atperkamojoje misijoje jis dalyvauja; su Šventąja Dvasia, duodančia jam jėgos išgyventi ir realizuoti tą pastoracinę meilę,

kuri jį apibūdina kaip kunigą." Būtent Šventoji Dvasia davė stiprybės ir drąsos apaštalams skelbti Prisikėlimo slėpinį (plg. Apd 2). „Šventosios Dvasios dovanų dėka žmogus tikėjimu kontempliuoja ir įžvelgia Dievo valios slėpinį“ (Gaudium et spes, toliau – GS, 15). Tad kiekvienas krikščioniškas veiksmas, ar tai būtų Evangelijos skelbimas, ar darbas dėl artimo ir Bažnyčios gerovės, savo šaknis turi turėti maldoje, nes tik joje galime suprasti Dievo valią ir įgyti jėgos pastoracinei užduočiai atlikti.

Katalikų Bažnyčia turi sukaupusi didelį lobyną įvairių maldos praktikų, kaip antai: Rožinis, įvairūs vainikėliai, Valandų liturgija, adoracija. Tačiau svarbiausia malda yra šv. Mišios: „Tai yra malda par excellence, tai aukščiausia, iškiliausia, o kartu ir ‚konkrečiausia‘ malda. Iš tikrųjų tai yra meilės susitikimas su Dievu per Jo žodį, taip pat Jėzaus kūną ir kraują. Tai yra susitikimas su Viešpačiu“, – taip pop. Pranciškus kalbėjo vienoje iš savo katechezijų.

Maldoje gali prasidėti ir visu gražumu darbuose sužydėti rūpestingoji meilė. Nors malda pastoracinėje veikloje atrodo saivai suprantamas dalykas, tačiau daugiausia išbandymų patiria laikas, kuris skiriamas maldai. Galima lengvai pasiekti kraštutinumą, kai vien rūpinantis pastoracine veikla ir kasdieniais rūpesčiais „užsikrečiama“ radikaliu išoriniu aktyvizmu, pastumiant maldą į šalį. Tuo „užsikrėsti“ yra ypač pavojinga, nes pametamas pastoracinės veiklos centras – Jėzus Kristus. Evangelijoje pagal Luką aiškiai sakoma, kad būti su Jėzumi yra svarbiausia: „Morta, Morta, tu rūpiniesi ir sielojiesi daugeliu dalykų, o reikia tik vieno. Marija išsirinko geriausiąją dalį, kuri nebus iš jos atimta.“ (Lk 10, 41–42). Tad, pamiršus maldą, tampa

nebeaišku, kur link einama, o ir pati pastoracija nebėra pastoracija. Todėl, norint pastoracinę veiklą atlikti vaisingai, yra svarbu (ypač kunigams) pirmą vietą skirti maldos gyvenimui – buvimui su Kristumi, Geroju Ganytoju ir pagrindiniu veikėju pastoracijoje (plg. Kunigų tarnybos ir gyvenimo vadovas, toliau – KTGv, 38–40).

Rūpestingoji meilė kitam žmogui. Meilė Dievui negali būti atskirta nuo meilės artimui (plg. Mt 22, 36–40). Antrasis pastoracinės meilės „tinklo siūlas“ yra nuoširdūs ir rūpestingumo persmelkti santykiai su pastoracinės veiklos tikslu – žmogumi. Pirmiausia tai žmogaus asmens orumo ir laisvės gerbimas. Tai yra įmanoma tik tada, kai kitą žmogų matau kaip savo broį, kaip tokį patį Dievo kūrinį, sukurtą pagal Dievo paveikslą ir panašumą (plg. GS, 24). Antra, turime gerbti kitą žmogų, kuris yra mūsų pastoracinės veiklos tikslas, nepaisant jo charakterio bruožų, tikėjimo lygio, intelektualinių sugebėjimų

ir kitų savybių. Būtina pamatyti kitą žmogų kaip savo artimą, pasilenkti prie jo, jam tarnauti (plg. GS, 27). Ir šis gerbimas puikiausiai atsispindi paprastose gyvenimiškose situacijose, pvz., kai į Mišias ateina benamis asmuo, kunigas ar kitas tikintysis jokia būdu neturėtų iškart pradėti jam aiškinti apie nešvarius, suplyšusius drabužius ar prastą kvapą. Neišsiaiškinęs aplinkybių kunigas ar kitas tikintysis gali padaryti didelę žalą to žmogaus tikėjimui. Galbūt žmogus gyvena dideliame nepritekluije arba yra atsidūręs kitoje sudėtingoje situacijoje... Taip pat, kai kitas tikintysis ko nors klausia, krikščioniui nedera puikuotis savo tikėjimo žiniomis, tarsi jis norėtų kitą pažeminti. Toks pasididžiavimas savo žiniomis ir žvelgimas į kitą kaip į „neišsilavinusį“ daro didžiulę ▶

*Maldos, meilės
artimui ir
gyvenimiško
pavyzdžio svarba
kunigiškai tarnystei*

žalą Bažnyčiai, kurioje visi yra Dievo apdovanoti skirtingais talentais ir gabumais (plg. 1 Kor 12, 4–11).

Gyvenimo pavyzdys. Trečiasis „tinklo siūlas“ yra mūsų pačių gyvenimo pavyzdys. Reikia suprasti, jog „aš galiu duoti kitam tik tai, ką pats turiu“, – teigiama A. Peškaičio ir A. Navicko knygoje „Gyvename kartą, bet kiekvieną dieną“. O apie tikėjimą geriausia kalba ne žodžiai, bet darbai. Jau pirmųjų amžių Bažnyčios Tėvų raštuose randame pamokymų, kurie nusako, koks turi būti krikščionis. Štai Didachėje rašoma: „Tavo kalba tenebūna melaginga ar tuščia, bet paremta darbais. Nebūk nei godus, nei plėšrus, nei veidmainis, nei piktuolis, nei išpuikėlis. <...> Jokiam žmogui neturėk neapykantos, bet vienus pabark, už kitus pasimelsk, o dar kitus mylėk labiau už savo gyvybę. <...> Neįsakinėk pikta savo tarnui

ar tarnaitėi, kurie turi vilties tame pačiame Dieve, kad jie nenustotų bijotis Dievo, kuris viešpatauja ir vieniems, ir kitiems. Juk jis atėjo ne tam, kad paisytų asmenų <...> Pabarkite vieni kitus, tačiau be pykčio, taikingai, kaip randate Evangelijoje. <...> Savo maldas, išmaldas ir visus reikalus taip atlikite, kaip randate mūsų Viešpaties Evangelijoje.“ Kunigai turi mylėti Bažnyčią visu savo gyvenimu ir aukotis už ją taip, kaip tai darė Kristus. Ši meilė nenukrenta iš dangaus vieną kartą ir visam laikui, bet ją nuolat reikia palaikyti malda, studijomis, dvasiniu skaitymu, aukojimusi ir nuolatinėmis pastangomis. Tik taip formuojama meilė atspindi Kristaus meilę, kurią esame įpareigoti liudyti. Nesant šių pastangų bei atsidavimo Bažnyčiai, gali iškilti funkcionalizmo pavojus – kai savo tarnystę Bažnyčioje susiauriname tik iki tam tikrų funkcijų atlikimo. Konkrečiausias pavyzdys būtų kunigas, kuris kunigystę laiko darbu ir kunigu „būna“ tik tam tikromis valandomis. Toks „buvimo“ kunigu suvokimas nuskurdina kunigišką tapatumą, atneša tuštybę į kunigo gyvenimą. Žvelgiant į pastoraciją tik kaip į darbą ar funkciją – pastoracinė meilė praranda savo prasmę ir tikslą (plg. KTGv, 43–44).

Skelbdamas Evangeliją „visada tikėk tuo, ką skaitai, mokyk to, kuo tiki, gyvenk tuo, ko mokai. Taip drauge su mokymu tu teiksi Dievo Tautai peno, o geru savo gyvenimu ją drąsinsi ir remsi, statysi Dievo šventovę, Bažnyčią. <...> Nuolat kreipk savo žvilgsnį į Kristų, Gerąjį Ganytoją, kuris atėjo ne kad Jam tarnautų, bet pats tarnauti ir ieškoti bei gelbėti paklydusiųjų“ (KTGv, 41).

Galima teigti, kad pastoracinės veiklos „žvejybiniame tinkle“ meilės pagrindu tarpusavyje susiję visi aspektai: malda, meilė artimui ir gyvenimo pavyzdys. Pastoracinei meilei ir jos vystymuisi kenkia funkcionalizmas ir perdėtas rūpinimasis išoriniais dalykais. Pirmasis tarnystę paverčia atliekama funkcija, o antrasis maldą pastumia į šoną. ■

Panų Kalnas, Žemaičių Kalvarijos atilaidų išvakarėse

Jaunojo liturgijos specialisto komentaras

Kl. Martynas Ruzgus, IV k.

Brangus skaitytojau, Bažnytinės teisės kodeksas sako, kad kandidatai, prieš priimdami diakonato ir kunigystės šventimus, turi prieš tai priimti skyrimus lektoriaus ir akolito tarnystėms. Dažnam žmogui, susidūrus su šiais žodžiais, iškyla klausimai: „Kas tai yra? Kam to reikia?“ Taigi, pamėginkime išsiaiškinti, kas yra ir ką reiškia lektoriaus ir akolito tarnystės.

Lektorius yra Gyvojo Dievo žodžio patarnautojas. Jis yra to žodžio skelbėjas, turintis pareigą liturgijos metu skaityti Šventojo Rašto skaitinius, tačiau Šventųjų Mišių metu negali skelbti Evangelijos. Akolitas yra tarnas, kuris pagalbėja liturgijos metu prie šventųjų indų. Seminarijoje kiekvienais metais ketvirtojo kurso klierikai tampa lektoriais, o penktojo kurso klierikai – akolitais.

Šios tarnystės atsirado jau senaisiais laikais. Jau senaisiais laikais buvo atliekamos lektoriaus ir akolito tarnystės, tik buvo kitą jų formą, kiti praktiniai elementai. Taigi, kaip atrodė senaisiais laikais lektoriaus ir akolito tarnystės? Anksčiau lektorių ir akolitų skyrimai buvo vadinami „mažaisiais šventimais“. Lektoriumi būdavo įteikiama Šventojo Rašto knyga, akolitas priimdavo lininį dėklą, skirtą Komunijai nešti, ir Mišių taurę.

Kaip šiandien atrodo paskyrimas lektoriumi ir akolitu? Tiek šventimų metu, tiek

skiriant aptariamoms tarnystėms, kandidatai, kurie yra skiriami, yra „išrenkami“ ir pristatomi apeigoms vadovaujančiam vyskupui bei susirinkusiai Dievo tautai. Kiekvieną paskyrimą, tiek lektoriaus tarnystei, tiek akolito tarnystei, lydi malda. Skirdamas lektorių vyskupas meldžia, kad Viešpats palaimintų tuos, kurie yra išrinkti šiai ypatingai tarnystei, kad

*Lektoriaus ir
akolito tarnysčių
pristatymas*

jie, apmąstydami Viešpaties Žodį, ne tik ištikimai jį skelbtų broliams ir seserims, bet ir patys tobulėtų ir sotintųsi Dievo Žodžiu. Pasimeldus už naujuosius lektorius, jie priima savo tarnystės įrankį – Šventojo Rašto knygą. Įteikdamas knygą, vyskupas jiems sako: „Imk Šventojo Rašto knygą ir ištikimai perduok žmonėms Dievo Žodį, kad Jis tvirtai prigytų jų širdyse.“ ▶

Skiriant akolitus, jie taip pat yra „išrenkami“ ir pristatomi vyskupui ir susirinkusiai Dievo tautai. Paskyrimas akolito tarnystei taip pat yra palydimas malda. Maldoje skamba labai prasmingi žodžiai. Jos metu meldžiama, kad Viešpats palaimintų tuos, kurie išrinkti tai tarnystei, kad jie atsakingai ir stropiai prižiūrėtų šventuosius altorius, ištikimai ir su meile dalytų žmonėms, broliams ir seserims, „Gyvenimo Duoną“. Po maldos lektoriui, kaip ir akolitui, yra įteikiamas jo tarnystės pagrindinis įrankis, tai yra taurė ir patena. Priimdamas tarnystės įrankius, naujasis akolitas išgirsta: „Imk indą su duona ir vynu Eucharistijai švęsti ir būk toks, kad galėtum vertai patarnauti prie Viešpaties ir Bažnyčios Stalo.“

Atrodo viskas labai paprasta ir aišku: tampa lektoriumi – skelbi Dievo Žodį, tampa akolitu – patarnauji prie Viešpaties ir Bažnyčios Altoriaus. Bet ką tai reiškia seminaristui – esamam ar būsimam lektoriui ar

akolitui? Galvojant apie lektoriaus tarnystę, išauga pareigos jausmas, siekis atsakingai, stropiai, aiškiai skelbti žmonėms Dievo žodį, nepamiršti, kad Dievo žodis taip pat turi maitinti, praturtinti, drąsinti tuos, kurie yra paskirti šiai tarnystei.

Tuo tarpu būti akolitu yra ne tik džiaugsmas, bet ir atsakomybė, nes reikia liestis prie tų indų, kuriuose atnašaujamos duonos ir vyno dovanos, kurios Mišių metu tampa tikroju Kristaus Kūnu ir Krauju. Koks džiaugsmas! Kokia palaima liesti tai, kas mus gaivina, kas yra mūsų tikslas!

Norisi paprašyti visus, kurie savo maldoje prisimena ir palaiko būsimus kunigus, melstis už tai, kad savo tarnystes lektoriai ir akolitai visada atliktų uoliai. Kad tai, ką būdami žodžio ir altoriaus tarnais dabar daro atsakingai ir su meile, ateityje darytų su dar didesniu užsidedimu. ■

Klr. Martynas Ruzgus, IV k.

Kandidatų palaiminimas

Lektoriams įteikiama Biblija

Jaunimo žvejai – parapijos bendruomenė

„Sulauks senatvės ir pradės vaikščioti į Bažnyčią“ – tokius žodžius šiandien galime išgirsti, kai pradėdame kalbėtis apie jaunimo nenorą lankyti Bažnyčią. Šiandien jaunų žmogų lyg ir kviečiam ateiti į Bažnyčią, bet labai dažnai šis kvietimas baigiasi tik Sutvirtinimo sakramento priėmimu. Kartais dar pasigirsta mintis, kad Sutvirtinimo sakramento priėmimo pažymėjimas tampa Bažnyčios „baigimo“ pažymėjimu. Bet gal ši problema kyla dėl bendruomeniškumo stokos? Tad pakalbėkime apie bendruomeniškumo svarbą parapijoje. Prisiminkime, kokius pasiūlymus popiežius pateikia posinodiniame apaštališkame paraginame *Christus vivit*.

Kai Bažnyčia 2018 metais ruošėsi sinodui apie jaunimą, buvo ieškoma priežasčių, kodėl jaunuoliai nemato prasmės eiti į Bažnyčią ir joje keliauti savo tikėjimo kelionę. Pirmiausia reiktų pastebėti, kad jauni žmonės parapijose jaučiasi atstumti. Jie sako, kad trokšta bendruomenės, bet parapijose jos neranda. Šiandien parapijinės jaunimo bendruomenės dažnai tampa mažomis ir uždromis grupelėmis. Ir tam, kad į jas patektum, kartais reikia tarsi kažkaip „nusipelnyti“. Taip pat jauniems žmonėms problema yra skirstymas į „šitą mėgstu“, o „šito nemėgstu“. Tokia yra realybė.

Pačioje parapijoje neužtenka turėti tik gerą struktūrą ir daugiau nieko. Labai dažnai parapijose „sukasi“ sielovadiniai ciklai, tokie kaip Sutvirtinimo ir pasirengimo pirmajai

Klr. Edvardas Česonis

*Posinodinio
apaštališkojo
paragavimo „Christus
Vivit“ skyriaus
„Jaunimo sielovada“
apmąstymai*

šv. Komunijai. Maldos grupelės, kurios yra pasitelkiamos tik tam tikrais atvejais, per šventes ir t. t. Visi šie sielovadiniai ciklai jaunuoliui įdeda į galvą tai, ko yra reikalaujama: Bažnyčios diktuojamas taisyklės ir tikėjimo tiesas. Ši struktūra parapiją turi vesti į autentišką santykį su parapijiečiais. Autentiškas parapijos bendruomenės santykis gali tapti puikiu evangeliniu pavyzdžiu jaunam žmogui. Toks pavyzdys gali padėti patraukti jaunų žmogų link parapijos bendruomenės, nes šiais laikais jam trūksta bendruomeniškumo patirties.

Bažnyčia dar nėra visiškai atvira jaunimo lyderystei, nors Lietuvoje jau galime pastebėti, kad jaunimo centrams ir kitokioms religinėms organizacijoms vadovauja jauni pasauliečiai. Dažnai parapijose dar galime pastebėti, kad likusi bendruomenė nėra ►

linkusi įsiklausyti į jaunimo poreikius. Kitaip sakant, mūsų parapijų bendruomenėse dar trūksta vietos, kurioje jaunas žmogus galėtų diskutuoti ir išsakyti savo nuomonę, kažką siūlyti.

Tai yra tik keli trūkumai, kurie atsiranda kuriant bendruomeniškumą. Kartu su šiais trūkumais Bažnyčia susiduria su iššūkiu – prisitaikyti ir ieškoti naujų kelių, kurie padėtų skleisti tikėjimo žinią. Manau, kad būtų verta peržvelgti posinodinio apaštališkojo paragavimo *Christus vivit* skyrių „Jaunimo sielovada“, kuriame popiežius didelį dėmesį skiria parapijos bendruomenei.

Popiežius šiame skyriuje iškart atkreipia dėmesį į bendruomeniškumo problemą. Jis sako, kad vyraujanti sielovados forma patiria pokyčius, nes įprastinėje jos formoje jaunimas neberanda atsakymų į jiems svarbius klausimus. Popiežius teigia, kad atsiranda du nauji ir būtini aspektai jaunimo sielovadoje. Tai yra „suvokimas, kad jaunimą evangelizuoja visa bendruomenė, taip pat būtinybė, kad jaunimas atliktų svarbesnį vaidmenį sielovados užmojuose“, – teigia pop. Pranciškus dokumente *Christus vivit*.

Popiežius Pranciškus pateikia ir kelias sielovados kryptis, apie kurias buvo kalbama sinode. Visų pirma, tai yra *paieška*. Tai reiškia, kad aktyvūs parapijos jaunuoliai turi rasti būdų, kuriais pašauktų jaunimą susitikimui su Dievu. Pranciškus sako, kad šioje vietoje paliekama visiška laisvė jaunuoliams, nes jie gali ir moka sugalvoti įvairiausių būdų pakviesti kitą. Šiame etape svarbus ir pokalbis su jaunuoliais. Popiežius sako, kad „paieškoje reikia teikti pirmenybę artumo kalbai, nesuinteresuotos meilės, santykio ir egzistencijos kalbai, paliečiančiai širdį, susijusiai su gyvenimu, žadinančiai viltį ir troškimus“ (*Christus vivit*, 211). Kitaip sakant, jaunimui reikia parodyti, kad jie yra laukiami bei mylimi.

Antroji kryptis yra *augimas*. Komentuodamas šį etapą Pranciškus sako, kad pradžioje jaunuoliai turi patirti ne doktrininių mokymą, bet patirtis, kurios susijusios su Dievu. Nors šie susitikimai turi paliesti doktriną ir moralę, bet, pirmiausia, jie turi būti kerigmos gilinimas ir bendruomeni-

nio gyvenimo patirties ugdymas. Popiežius teigia, kad nėra nieko geresnio, nei kerigmos gilinimas visą krikščionio gyvenimą. Todėl kerigmai jaunimo sielovadoje turi atsirasti labai didelė erdvė, o tuo pačiu jaunuoliai turi ugdytis bendruomenėje.

Šioms kryptims yra svarbi ir tinkama aplinka. Parapija turi tapti svetinga vieta, kurioje jaunuoliai galėtų leisti laiką. Todėl reikėtų stengtis sudaryti tokią aplinką, kuri taptų susitikimų aplinka. Negalime nuvertinti aplinkos svarbos, nes šiose vietose mezgasi naujos draugystės. O tiems jaunuoliams, kurie jau turi santykį su Dievu, ši vieta tampa ir liudijimo vieta, kurioje jie gali skleisti tikėjimo žinią naujai atėjusiems. Juk bendraamžio pavyzdys leidžia lengviau priimti tikėjimą. Per savo liudijimą jaunuoliai tampa tarsi įgalinami veikti sielovadoje ir atlikti vienas ar kitas užduotis.

Tuo pačiu bendruomenė turėtų siūlyti įvairių maldos formų, kad naujai atėjęs jaunuolis galėtų rasti sau tinkamą. Taip pat yra jaunuolių, kurie pavargę nuo paskaitų ir įvairių tikėjimo gilinimo programų prašo, kad jiems būtų surasta vieta, kurioje galėtų tarnauti kitiems. Popiežius sako, kad tokia tarnystė „yra pirmas žingsnis surandant arba iš naujo atrandant krikščioniškąjį ir bažnytinį gyvenimą“ (*Christus vivit*, 225).

Kitas būdas, kuris padeda atsiverti Dievui, yra muzika. Daugelis jaunuolių Dievą sutinka ypač ten, kur vyksta giedojimo vakarai. Tai yra puikus būdas sužadinti jauno žmogaus emocijas ir padėti kalbėti su Dievu. Taip pat jaunuoliai šiandienos pasaulyje labai daug galvoja ir apie ekologinį bei aplinkosaugos aspektą. Bažnyčia taip pat siekia pasikeitimo šioje srityje. Bendruomenės, kurios savo veiklą dažniausiai vykdo gamtoje, galėtų pasikviesti jaunimą. Nepaisant visko, reikia nepamiršti svarbiausio dalyko – Eucharistijos ir Sutaikinimo sakramentų. Šie sakramentai kiekvienam jaunuoliui padeda būti laisvesniam, o tuo pačiu ir stipresniam jo kasdieninėje kelionėje su Dievu. Yra daug maldos būdų, kurie gali būti pasiūlyti jaunam žmogui tam, kad jis galėtų susitikti su Dievu, o bręsdamas artintis prie vis didesnių dvasinių lobių.

Popiežius Pranciškus sako, kad be įprastinės sielovados parapijose dar turi būti vykdoma ir kiek kitokia – „populiariorji“ sielovada. Ji pasižymi visai kitokia metodologija ir kitokiu ritmu. Šios sielovados lyderiai turi išmokti jausti jaunuolius ir visas juos slegiančias negandas. Popiežius sako, kad tie, kurie šia sielovada užsiima, ypač turi nebijoti pažeistų jaunuolių, kurie apimti įvairių negandų. Ši sielovada pasižymi tuo, kad joje dalyvauja visi, o jos tikslinė auditorija nėra vien tobuli jaunuoliai. Turi būti priimti visi, nepaisant jaunuolių susitepimo. Visos klaidos ir krizės, pasak Pranciškaus, yra patirtys, kurios padeda kiekvienam jaunuoliui ieškoti savęs ir, galiausiai, sustiprinti asmeninį ryšį su Dievu. „Populiariosios“ sielovados tikslas yra priimti visus jaunus žmones, nepaisant jų įsitikinimų. Anot popiežiaus: „Galimybė dalyvauti kai kuriose jaunimo veiklos srityse net nebūtinai sietina su reikalavimu iki galo priimti visą Bažnyčios mokymą“ (*Christus vivit*, 234). Bažnyčia turi būti atvėrusi duris, kad galėtų įsileisti kiekvieną jaunuolį į savo bendruomenę. Pabrėžiama, kad Bažnyčia, kuri atspindi, jog visi yra Dievo širdyje, turi priimti visus, net ir kitokio mąstymo ar galvojančius, kad religija jiems yra nereikalinga. Ši sielovada neturi tapti elitine, bet „populiari“, kurios durys yra atvertos visiems, o ji pati yra apsišarvavusi kantrybe. Drauge su sielovada, kuri yra „populiari“, turi atsirasti ir misionieriai, kurie irgi gali būti vadinami „populiariais“. Popiežius pabrėžia, kad visa jaunimo sielovada privalo būti misionieriška sielovada, kurios dalyviai ir nariai yra pasirengę skelbti Kristaus žinią visiems. Misijos yra būdas, kuris padeda kiekvienam jaunuoliui sustiprinti savo ryšį su Bažnyčia ir jos bendruomenėmis.

Taigi, jaunuolis Bažnyčioje turi jaustis visiškai laisvas, bet vis tik jam reikalingas suaugusių žmonių ir bendruomenės lyderių palydėjimas. Šis palydėjimas turi prasidėti šeimoje, o abi sielovados rūšys, šeimos bei jaunimo, turi būti neatskiriamos ir eiti greta viena kitos. Bendruomenė privalo priimti jaunuolius. Priimti juos tokiais, kokie jie yra, ir stengtis kiek įmanoma labiau juos suprasti ir palaikyti. Popiežius aiškiai pa-

Poilsio akimirka su gitara rankose.

sako, kad kiekvienam jaunuoliui reikalingas dvasinis palydėjimas, todėl Bažnyčia turi investuoti į pašvęstuosius ir pasauliečius, kurie galėtų atlikti palydėjimo tarnystę. Ypač svarbu yra palydėti jaunimo sielovados lyderius. Jaunuoliai sako, kad palydėtojai turi būti žmogiški ir suprantantys jauną žmogų. Tokie, kurie pasitaikys progai nepuola teisėti. Yra pabrėžiama, kad dvasinis jaunuolių palydėjimas nėra rezervuotas tik kunigams ir vienuoliams, bet ir visiems pasauliečiams, kurie tai gali daryti. Svarbiausia, kad bendruomenė, kaip visuotinė Bažnyčios dalis, būtų aplinka, kurioje kiekvienas jaunuolis būtų palydėtas, nepaisant jo įsitikinimų.

Popiežiaus Pranciškaus mintys mums duoda aiškią kryptį, kuria turime eiti. Tai yra bendruomeniškumas, kuriame telpa: misionierškumas, tinkama aplinka, jaunuolių įtraukimas į jaunimo sielovadą ir jų dvasinis palydėjimas. Tik tada galėsime kalbėti apie tūkstančius tikinčių jaunuolių, kai mažais žingsneliais savo bendruomenėse pradėsime vienas kitą priimti ir palydėti tikėjimo kelionėje. ■

Kl. Edvardas Česonis, IV k.

Interviu apie kunigo misiją parapijoje

Kun. Arūnas Kesilis

Kun. Arūnai, džiaugiamės, kad sutikote pasidalinti mintimis apie kunigišką tarnystę. Galbūt šį interviu skaitys žmonės, kurie Jūsų nepažįsta. Kaip save pristatytumėte?

Galima parašyti biografiją, tačiau to nereikia, nes ją pateikiau jums paskaitų pradžioje... Pop. Benediktas XVI 2005 m. balandžio 19 d., po išrinkimo į Romos vyskupo tarnystę, Šv. Petro bazilikos balkone pasakė labai prasmingus žodžius. Jie skamba maždaug taip: „Po didžiojo popiežiaus Jono Pauliaus II mirties brangūs kardinolai išrinko mane – paprastą Kristaus vynuogyno darbininką – Romos vyskupą“. Tai labai prasminga mintis, kurioje atsispindi kuklumas ir paprastumas, kad išrinktasis popiežius yra vynuogyno darbininkas. Save apibūdinčiau irgi taip pat: esu paprastas Kristaus vynuogyno darbininkas, kuris šiuo metu yra Viešpaties per Bažnyčią pasiųstas į Sužionių ir Nemenčinės bendruomenes.

Esate ir Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijos dėstytojas, dėstote misiologiją. Kaip manote, kokia yra šiandieninio kunigo misija parapijoje? Kiekvienas kunigas turi viziją, svajonę. Kokia yra Jūsų?

Čia ir yra bėda... Kiekvienas kunigas Lietuvoje, deja, turi savo viziją. Kai po jo ateina naujas, nieko neranda arba randa buvusio kunigo adoracijos būrelį, kuris gali vadintis įvairiai. Bėda, nes kunigai turi įgyvendinti savo misiją. Kunigo misija yra šventinti. Šią misiją reikia suprasti plačiąja prasme, nes ji apima visą kunigo veiklą ir gyvenimą – vesti tikinčiuosius, o pirmiausia save prie Kristaus. Toks kunigo misijos paaiškinimas yra teoriškas. Na, o praktiškai būna visko. Parapijose yra gerų grupių, kurios meldžiasi, yra brandžios, auga, tačiau pasitaiko ir tokių, kurios atmeta naujai atėjusį kunigą, neretai kyla intrigos. Vis dėlto mes turime prisiminti, kad yra trys kunigams svarbūs dokumentai: popiežiaus Pauliaus VI „Sacerdotalis caelibatus“, šv. Jono Pauliaus II apaštalinis paraginimas „Pastores dabo vobis“ ir „Kunigų tarnybos ir gyvenimo vadovas“. Jų mes negalime užmiršti palikdami istorijai. Šiandien jaučiamas dokumentų dekadencijos. Ryšys su žmonėmis ir jų poreikių atjautimas mums, kunigams, yra daug svarbesnis negu dokumentų sausa raidė. Jų tikrai neignoruosime, o atvirksčiai jais vadovaudamasis pop. Pranciškus mus, kunigus, ragina vis tik pirmiausia įsiklausyti į žmonių poreikius.

Ką Jums reiškia būti kunigu, kaip sielų žveju? Kaip kasdienybėje žvejojate sielas?

Galui pasakyti, kad šiek tiek esu kritiškas

tuo klausimu. Tuoj paaiškinsiu, kodėl taip sakau ir kodėl Kristus ėmėsi tokios alegorijos apie sielų žvejybą. Pats žvejybos veiksmas yra plaukiančios žuvies pagavimas ir pritraukimas prie savęs, jos panaudojimas savo reikmėms, o, geriausiai atveju, paleidimas į akvariumą. Ši alegorija apie žvejybą savotiška ir pritaikyta žmonėms, kurie buvo Kristaus amžininkai ir, jam mokant, tapo apaštalais. Aš puikiai suprantu Kristaus situaciją. Jei Petras būtų, kaip Paulius, kuris ausdavo medžiagą palapinėms, jam Kristus būtų pasakęs: „Nuo šiol ausi dievišką medžiagą.“ Bet vis dėlto Petras buvo žvejys. Šiandien interpretuojame taip: žmogus, tapęs žveju, yra užsiangažavęs. Jėzus šią išstarmę sakė mokiniams pagal jų darbą. Kristus liepė entuziastingai skelbti Evangeliją taip, kaip jie žvejojo žuvis prieš būdami pašaukti į apaštalybą. Mano atliekamoje šventinimo tarnystėje reikia kantrybės ir paprastumo – sulaukti žmonių, kurie ateina, o tuo pat metu ir pačiam išeiti iš zakristijos į mokyklą, lankyti šeimas. Žinoma, žvejo metafora tinka, bet šiandien Jėzus man sako kitaip: „Taip įsakinėk ir mokyk! Niekas tegul neniekina tavo jaunystės. Tiktai pats būk tikintiesiems pavyzdys žodžiu, elgesiu, meile, tikėjimu, skaistumu“ (1 Tim 4,11–12).

„Aš ne dekanas, bet kalbėsiu paprastai, švelniai ir gražiai“

kunigai negalėjo aktyviai darbuotis sielovados srityje. Mano kartos jaunuoliai buvo tie, kurie turėjo vienaip ar kitaip pradėti šį darbą. Tapome savotiškais reformatoriais. Mokydamasis seminarijoje bandžiau įsivaizduoti, kur būsiu ir ką darysiu, bet tai buvo tik pamąstymai iš fantastikos srities. Šiandien jūs puikiai suprantate parapijose esamą situaciją, nes ten atliekate praktikas, matote daug skirtingų metodų, kuriuos naudoja kunigai.

Ar pavyksta pasiekti užsibrėžtų tikslų?

Jei ir turiu užsibrėžtų tikslų, stengiuosi, kad jie būtų maži, trumpalaikiai ir konkretūs. Pirmas svarbus momentas – greitai besikeičianti visuomenė. Ji yra labai skubanti ir užimta (net ir kaime). Antras momentas – aš niekada nesu

tikras dėl rytojaus. Turiu septynerių metų kadenciją parapijoje. Jai pasibaigus, galiu būti iškeltas. Tolimi tikslai neturės prasmės, jei nebus įgyvendinti. Paskutinis momentas – žinau savo galimybių ribas. Mes visi (taip pat ir aš) turime problemą – apžioti daugiau, negu galime. Stengiuosi įsivardinti, ką galiu padaryti ir ko negaliu, jeigu negaliu suorganizuoti sporto varžybų savo parapijoje, to ir nepadarysiu... Darau, ką galiu. ▶

Būdami seminarijoje mes įsivaizduojame, koks turi būti klebonas. O ar Jūs, kai studijavote seminarijoje, turėjote tą viziją?

Mokiausiu Kauno kunigų seminarijoje 1992–1998 metais. Tuomet dar nebuvo mobilių telefonų. Pirmąjį nusipirkau prieš diakonatą, padariau sau dovaną. Ot, baisi plyta buvo... Nebuvo ir kompiuterių. Tiesą pasakius, buvo kažkokie, bet tikrai ne nešiojami. Tuomet Kauno kunigų seminarijoje mokėsi apie šimtas klierikų ir turėjome tik tris kompiuterius. Buvo ir visai kita atmosfera. Kai studijavau seminarijoje, buvo tik ką pasibaigęs Atgimimo laikotarpis, išlindome iš pogrindžio. Prieš tai parapijose buvę

Siužionių šv. Felikso Valua bažnyčia

Gal turite išgyvenimų, kuriuos prisiminęs patiriate džiaugsmą?

Džiaugsmai yra nuolatiniai. Vienas iš džiaugsmų – šventimų priėmimas – tikras euforijos momentas kunigo gyvenime (tačiau tuo pačiu metu reikia daugybę dalykų suorganizuoti, turėti daug rūpesčių). Kunigiški džiaugsmai yra pastovūs: Dievas siunčia žmones, kurie kartais padėkoja už pamokslus, už išpažintį ar šv. Mišias. Žmonės paliečia širdį, nes per juos prakalba pats Viešpats. Tas pats ir su Eucharistijos šventimu... Būna svarbių momentų, kurie nustelbia visą kasdienybę. Kartais sutinki žmones, kuriuos ruošei pirmajai Komunijai ar Sutvirtinimo sakramentui (o juk šie įvykiai vyko prieš 20–25 metus). Maži džiaugsmai palaiko, nes tai yra iš Viešpaties trykštanti gyvybė.

Kaip manote, kokių savybių reikia turėti, kad būtum klebonu?

Yra daugybė: empatija, draugiškumas, jautrumas, kantrybė, parodyta visiems ir visada. Daug galima vardinti, bet, manau, pagrindinis dalykas yra būti laimingu, kad esi kunigas, esi įsitikinęs savo pašaukimu. O kiti dalykai prilimpa arba ne. Vieni kunigai turi geresnes,

o kiti prastesnes charakterio savybes. Nors aštrūs kunigai stipriai pasisako, bet kartais žmonės juos myli, nes mėgsta griežtesnį žodį. Yra skirtingų žmonių, kuriems reikia skirtingų kunigų. Svarbiausia yra būti patenkintu tuo, kas esi. Tas pajautimas teikia laimę tau ir aplinkiniams, pas kuriuos esi siųstas.

Ką palinkėtumėte mums, besiruošiantiems kunigystei?

Pirmiausia būkite atviri sau. Labai aiškiai sau atsakykite į kylančius klausimus, pasitelkite tam visas įmanomas priemones. Linkiu ir raginu būti nuoširdžiais ir sąžiningais su savimi. Jei seminarijoje išmoksite būti sąžiningais su savimi, tai vėliau kunigiškas (o gal ir šeimyninis) gyvenimas bus daug sodresnis, pilnesnis ir turtingesnis. Bet pirmiausia išmokite būti savimi. Jo Em. A. J. Bačkis, atvykęs į Lietuvą ir susipažinęs su visuomene, pastebėjo, kad didžioji dalis kunigų, klierikų ir kitų žmonių gyvena skirtingomis nuotakomis. Tuomet Eminencija sakė: „Vienaip mąstoma, kitaip sakoma, trečiaip veikiama.“ Norisi palinkėti: „Būkite sąžiningais ir sąžinės kultūrą puoselėkite.“ ■

Kalbino klr. Titas Misevičius, IV k.

Nemenčinės šv. arkangelo Mykolo bažnyčia

Pagarba ir klusnumas

„Kunigai, kaip ir didelės vyskupijos šeimos nariai, turi būti glaudžioje vienybėje su vyskupu, vyriausioju jų tėvu, o kartais ir teisėju. Visi vyskupijos kunigai yra vyskupo bendrabroliai, privalo jį gerbti, mylėti, jo klausyti, būti su juo viena ir melstis už jį.“ (plg. *Liturgikos apžvalga*, 101).

Pagarba ir klusnumas vyskupui yra neatsiejama dalis kiekvieno tarnaujančio dvasininko gyvenime. Jau seminarijose seminaristai mokosi klusnumo ir pagarbos vadovybei bei ganytojams. Diakonato šventimų dieną iškilmingai pasižada vyskupui ir jo įpėdiniams pagarbą ir klusnumą, o kunigystės šventimų dieną atnaujina pažadus ir laikosi jų kiekvienos dienos išbandymuose. Šie pažadai gali būti interpretuojami pagal kiekvieno pažadančiojo intelektualinį išprusimą, o nuomonių apie tai, kaip klusnumas ir pagarba ganytojams išsipildo dvasininko gyvenime, egzistuoja begalė.

Gilinantį jį žodį „pagarba“ verta pasinaudoti „Kunigų tarnybos ir gyvenimo vadove“ užrašytais žodžiais: „Labiausiai prityrę ganytojai gali patvirtinti, kad tarnaujant būtina vengti kiekvienos subjektyvumo formos ir prie pastoracinės programos reikia prisidėti su bendros atsakomybės dvasia. Toks prisidėjimas ne tik rodo asmens brandumą, bet ir padeda kurti evangelizacijos veiklai būtiną bendradarbiavimo vienybę. Tikrai gerbdamas hierarchinį pavaldumą, kunigas palaikys tiesioginį ryšį su savo vyskupu, nuoširdžiai juo pasitikės, bus jam tikrai

Kun. Edgar Jan Šostak

*Kadaise galvojau
vienaip, bet, laikui
bėgant, būdamas
seminarijoje ir už jos
ribų, supratau,
jog klydau...*

draugiškas ir stengsis su juo sutarti bei priartinti jo mintims ir programai. Jokiu būdu tai neužgniauš protingos asmeninės iniciatyvos ir užmojų pastoracinės veiklos srityje.“ Taigi, kiekvienas dvasininkas, pažadėdamas pagarbą ganytojui, išreiškia savo poziciją ganytojo atžvilgiu ir pasižada bendradarbiauti kuriant brolišką vienybę Kristuje.

Aiškinantis sąvoką „klusnumas“ svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad šio žodžio šaknys randamos žodyje „klausytis“. Šis žodis yra pagrindinis biblinio tikėjimo elementas: „Klausykis, Izraeli! Viešpats yra mūsų Dievas, vien tik Viešpats“ (Įst 6, 4). *Katalikų Bažnyčios Katekizme* skaitome: „Pakludamas savo motinai ir tėviškajam globėjui, Jėzus tobulai įvykdė ketvirtąjį Dievo įsakymą. Tai buvo žemiškas Jo sūniškosios meilės dangiškajam Tėvui ▶

atvaizdas. Kasdieniu Jėzaus klusnumu Juozapui ir Marijai jau buvo skelbiamas ir ryškėjo Didžiojo ketvirtadienio klusnumas: „Tebūna ne mano <...> valia!“ (Lk 22, 42). „Kristaus klusnumas paslėptojo gyvenimo kasdienybėje leido pradėti atkurti tai, ką buvo sugriovęs Adomo neklusnumas“ (*Katalikų Bažnyčios Katekizmas*, 532). Paklusnumo pagrindas yra aiškiai aprašomas „Kunigų tarnybos ir gyvenimo vadove“: „Paklusnumas yra svarbiausia kunigiška vertybė. <...> Kaip Kristui, taip ir kunigui paklusnumas išreiškia Dievo valią, pareikštą per teisėtus vyresniuosius. Šis pasirengimas paklusti turi būti laikomas tikros asmeninės laisvės veiksmu, nuolatinio per maldą Dievo akivaizdoje bręstančio pasirinkimo pasekme. Klusnumo dorybę, kurios reikalauja sakramentas ir hierarchinė Bažnyčios struktūra, klierikas aiškiai pažada pirmiau per diakoną, vėliau per kunigų šventimus. Šiuo pažadu sutvirtina savo valią paklusti, taip jungdamasis su iki kryžiaus mirties klusnaus Kristaus – Tarno – paklusnumu (plg. Fil 2, 7–8). <...> Iš tiesų kunigystės prigimtis reikalauja, kad kunigas tarnautų Kristui ir Bažnyčiai. Todėl jis turi būti pasirengęs vykdyti teisingus vyresniųjų nurodymus ir ypač, jei nėra teisėtai užimtas, prisiimti ir ištikimai atlikti ordinaro jam paskirtas pareigas.“

Paklusnumas nėra lengvas, nes reikalauja nuolankumo. Žmogus, būdamas paklusnus, turi pasitikėti, kad daromi sprendimai ir veiksmai yra dėl jo gėrio, o tas, kuris reikalauja paklusnumo, negali savivaliauti ir tenkinti savo norų, bet privalo veikti dėl žmogaus ar daugelio žmonių gėrio. Svarbu nuolatos atsiminti, kad Bažnyčioje esanti valdžia tai tarnystė, kurios tikslas yra Dievo valios priėmimas ir komunikavimas. Dvasininkas, norėdamas supanašėti su Viešpačiu ir sekdamas jo pėdomis, negali nebūti paklusnus... Jeigu dvasininkas yra nepaklusnus ganytojui, kaip gali būti paklusnus Kristui? Kaip gali būti palaikoma vienybė?

Turbūt daugelis žmonių galvoja, buvo susimąstę arba mintis tiesiog galvoje praskriejo, kad Katalikų Bažnyčia tai įstaiga, kurioje žmonės yra verčiami daryti tai, ko nenori, o būtent – tarnauti vyresniesiems ir aukštesnį rangą turintiems. Argi taip ir yra? Kadaise galvojau panašiai, bet, laikui bėgant, būdamas seminarijoje ir už jos ribų, supratau, jog klydau... Prašymai ir paliepimai, kritika ir pagyrimai, darbai ir užduotys, kurias gaudavau iš vyresniųjų, atrodė lyg našta, lyg žmonės bando mano kantrybę ir laukia, kada suklypsiu. Bet, laikui bėgant, suvokiau, kad visi darbai, kuriuos gavau, ruošė mane tarnystei, kurią atliksiu ateityje. Jie užgrūdino ir suteikė jėgų eiti pirmyn ir nepasiduoti, kovoti su savo baimėmis ir skatino neužsisėdėti, bet atsikelti ir kiekvieną akimirką tobulėti.

Taip pat yra ir su klusnumu bei pagarba vyskupui: galvoju, kad išlikdamas klusnus ir gerbdamas ganytoją, atveriu savo gyvenimą netikėtumams, kurie, su Dievo pagalba, stiprins mane ir tuos, pas kuriuos būsiu siųstas. ■

*Kun. Edgar Jan Šostak,
neopresbiteris*

Nuodėmklusys – Dievo gailestingumo apaštalas

„Taigi kas yra Kristuje, tas yra naujas kūrinys. Kas buvo sena – praėjo, štai atsirado nauja. O visa tai iš Dievo, kuris mus per Kristų sutaikino su savimi ir davė mums sutaikinimo tarnystę“ (2 Kor 5, 17–18).

Šį straipsnį pradėdau apaštalo Pauliaus ištrauka, kurią dažnai aš, kaip jaunas kunigas, apmąstau prieš sėsdamas į klausyklą. Kiekvienas esame eję ir išpažinę nuodėmes, tačiau ar esame pažvelgę iš kunigo pozicijos? Kaip kunigui atrodo išpažintis ir kaip jis pasiruošia, nusiteikia? Ar kažkada esame pagalvoję apie tai, ar nuodėmklusys yra tik nuodėmių atleidėjas, ar kažkas daugiau? Gal gydytojas (dvasine prasme)? Gal psichologas, kuris turi ištaisyti žmogaus klaidas? O jei dar giliau pažvelgtume ir savęs paklaustumė: „Gal jis yra viskas viename?“ Į šiuos klausimus pamėginsiu atsakyti remdamasis savo, kaip jauno kunigo, pirmųjų dienų klausykoje patirtimis.

Nuodėmklusys nėra Dievo atleidimo šeiminkas, bet teikėjas. Teikėjas kiekvieną kartą turi vienytis su Kristumi. Jo tikslas – meilė. Teikėjas turi išmanyti, kaip elgtis su žmonėmis, gebėti padėti ir kartu gerbti puolusį žmogų, mylėti tiesą ir pats joje gyventi, būti ištikimas maldai ir melstis už kiekvieną penitentą (plg. Katalikų Bažnyčios Katekizmas, 1466).

Bažnyčios katekizmas nurodo, koks turėtų būti sakramento teikėjas. Jis turi būti vienybėje su Kristumi ir Bažnyčia, mylėti tiesą ir būti ištikimas, palaikyti kiekvieną

Kun. Darius Graževič

*Atgailos ir
sutaikinimo
sakramento
svarba pašaukimo
atpažinimui, ugdymui
ir brendimui*

penitentą malda. Labai gerai prisimenu savo pirmąsias išpažintis, kurias teikiau kaip dvasininkas. Eini ir galvoji: „Ką aš jam pasakysiu? O kas manęs lauks? Gal nežinosiu, ką atsakyti? Ar teisingai ištarsiu atleidimo formulę?“ Kyla daug klausimų, kurie sujaukia protą. O kur dar nerimas, baimė, jaudulys ir kiti jausmai, kurie suvaržo.

Pirmasis susitikimas su penitentu buvo gana sunkus ir ilgas, bet tai neleido nuklysti nuo minties: „Dabar tavo šansas padėti žmogui atsistoti ir surasti tinkamą kelią. Pakreipti tinkama linkme.“ Pirmosiomis savaitėmisėjau su maldaknyge rankoje, tarsi po kunigystės šventimų: atrodo užmiršta, atrodo, nieko nebežinai apie išpažintį. Jau pats daugybę kartųėjau išpažinties, tačiau, klausydamas pirmųjų išpažinčių, nejaučiau ▶

Nuolatinis jaunimo palydovas

Išpažinčių klausymas gimtosios parapijos bažnyčioje

gėdos, kad kažko nemokėjau. Su kantrumu ir meile pažvelgdavau į penitentą. Nesvarbu, koks jis bebūtų: jaunas ar senyvo amžiaus, turintis puikią klausų ar neprigirdintis, pasirusęs ar nepasirusęs, tik pribėgantis ir pasakantis kelias nuodėmes, tarsi nieko gyvenime nebūtų svarbaus nutikę. Pirmiausia sau pasakiau, padėk jam prieiti prie Kristaus. O tada padėk pažinti jo pašaukimą Bažnyčioje...

Taigi, nuodėmklausio pareiža padėti, bet kokiu atveju priartinti penitentą prie Kristaus, pasėjant vilties grūdą. Todėl nuodėmklausys yra ne tik psichologas, palydėtojas, gydytojas, bet ir sėjėjas, perduodantis viltį, tikėjimą ir meilę. Kiekvieną kartą, atsisėdęs į klausyklą ir iš jos išeidamas, sukalbu maldą *Sveika, Marija* už tuos, kurie, ieškodami vilties, atėjo prašyti pagalbos.

Išpažintyje svarbu įsiklausyti į žmogų,

pajusti jo skausmą. Penitento išklausymui skirkime didelį dėmesį. Dėmesio skyrimas yra svarbus atliekant tolimesnę atgailos sakramento eigą ne tik dėl nuodėmių sunkumo, bet ir dėl to, kokią žinią kaip gydytojas ir ugdytojas perduodi penitentui. Tenka paliesti skaudžias gyvenimo vietas parodant, kur penitentas suklydo labiausiai, padėti atstatyti pradžią su Dievu.

Nors esu kunigas tik daugiau kaip pusę metų, kiekvieną kartą susiduriu su penitentų gausa ir sužeistumu. Šiuo pandemijos metu, įvairių taisyklių, ribojimų ir kitų sunkumų metu, žmogus dažnai ateina ne pačios išpažinties, bet norėdamas išgyventi sunkumus. Todėl yra svarbu išgirsti ir palydėti žmogų į pradžią, kur jo tikėjimas sustojo. Svarbu padėti judėti į priekį iš naujo, iš naujo lipdyti tikėjimą.

Kaip galėtume padėti lipdant tikėjimą? Mano manymu, yra svarbus vienas momentas. Nuolatinės studijos tiek seminarijoje, tiek ją baigus, gilinantis į įvairius tiek teologinius, tiek psichologinius vadovėlius, tekstus, susijusius su žmogaus raida ir daromomis klaidomis. Kodėl yra svarbu studijuoti? Pirmieji mano žingsniai klausykoje, kaip jau minėjau, buvo maldaknygės skaitymas ir užrašai. Po išpažinčių klausymo ir maldos, jeigu likdavo kelios minutės, apmąstydavau išpažintį ir užsirašydavau kai kuriuos dalykus: apie nuodėmę, pamokymus, apie tai, kaip taisyklingai prieiti išpažinties, paraginimus. Tokiu būdu pats ruošdavausi ir kitus stengiausi paruošti. Užrašai labai padėjo sustiprėti ir pastiprinti žinias apie nuodėmes.

Nuodėmių labirintų pagausėjo per pandemiją: tai neviltes, baimės ir pykčio protrūkiai. Mes, kunigai, irgi klaidžiojame nuodėmių labirintais, todėl, kaip jau minėjau, turime domėtis pasauliu, stebėti žinias ir jose gaudytis, įsiklausyti į žmones ir studijuoti, kad galėtume padėti žmogui judėti tikėjimo ir pašaukimo keliais, turint viltį, kad visi vargai pasibaigs.

Tačiau būnant Dievo vilties perteikėju supranti, kad viso to neužtenka. Reikalingas ir penitento noras taisytis ir gailėtis už

Kun. Dariaus apsilankymas seminarijoje

savo padarytas kaltes. Čia norėjęsi priminti apaštalo Jono pirmojo laiško eilutes: „Jei sakytume, jog neturime nuodėmės, klaidintume patys save, ir nebūtų mumyse tiesos. Jeigu išpažįstame savo nuodėmes, jis ištikimas ir teisingas, kad atleistų mums nuodėmes ir apvalytų mus nuo visų nedorybių. Jei sakytume, kad nesame nusidėję, darytume jį melagiu ir nebūtų mumyse jo žodžio“ (1 Jn 1, 8–10).

Kiekvienoje išpažintyje žmogui reikia priminti, jog gailėjimasis tai nėra tik žodis, kurį ištariam kunigui, tai turi būti tikras gyvenimo keitimas. „Iš seno į naują“ – dažnai primenu žmonėms. Paskatinimas turi būti labai apgalvotas ir įtaigus, jis turi paliesti žmogaus vidų. Toks santykis su žmogumi yra skirtas tam, kad žmogus pajustų tikrąją atgailą, suprastų, jog pašaukimas ir gyvenimas pagal pašaukimą priklauso ne tik jam, bet ir Dievui. Tik tada žmogų galime pradėti formuoti ir gydyti jo žaizdas. Nėra kito kelio – tik vienas, kuriuo visi turime eiti.

Esu turėjęs ir labai gražių, ir labai sunkių patirčių. Vieną iš jų atsimenu la-

bai gerai. Žmogus atėjo tikrai ieškodamas pagalbos Dievuje bet nežinojo, kaip iki jo prieiti. Kelias link Dievo buvo ilgas, užtruko 6 mėnesius: kassavaitinės išpažintys ir ne-nutraukiamas dienoraščio rašymas, Evangelijos pagal Joną skaitymas. Išpažintyje yra svarbu atpažinti, kokių būdu reikia prieiti prie žmogaus, kokią pokalbio formą pasirinkti, ko klausti, kaip dvasiškai palydėti (nors šis būdas nėra labai tinkamas išpažinčiai, bet galimas ir toks variantas).

Užbaigdamas norėčiau kreiptis į visus skaitytojus, kurie šį straipsnį skaitys. Kas tu bebūtum: ar dvasininkas, ar seminaristas, ar pasaulietis, jaunas ar senas, bijantis išpažinties ar savo gyvenimo tvarkytojas, neužmiršk vieno svarbaus dalyko – išpažintyje nebijok nieko, nes tik tikras atsiprašymas ir noras taisyti yra pajautimas Dievo meilės. Nebijok atsiverti ir išsakyti, kas sunku ir ko bijai, tik tada kunigas galės padėti tau atgimti iš naujo, priartėti prie tos meilės, su kuria mus kūrė Visagalis Viešpats. ■

Kun. Darius Graževič

Muzika kaip sielų žvejotoja

Dėst. Živilė Stonytė-Tamaševičienė

Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijos choras – nedidelis kolektyvas, skaičiuojantis jau ketvirtus savo gyvavimo metus. Tačiau jeigu anksčiau jį būdavo galima išgirsti tik iškilmingų pamaldų metu pačioje seminarijoje ar ypatingesnėmis progomis, pavyzdžiui, per Seminarijos dieną Aušros Vartų atlaiduose, tai šiemet choras džiaugiasi patyręs ir nemažai svarbių koncertinių iššūkių. Apie choro veiklą, nuskambėjusius koncertus, pirmąsias gastroles užsienyje ir ateities planus kalbamės su choro vadove, seminarijos giedojimo dėstytoja Živile Tamaševičiene.

Choras – terminas, apibrėžiantis nemažą dainininkų ar giesmininkų grupę. Kada ir kaip susibūrė Jūsų vadovaujamas choras?

Iš tiesų mūsų chorą labiau derėtų vadinti ansambliu, tačiau perėmėme tokį pavadinimą iš ankstesnių laikų ir iš kasdienės vartosenos. 2015 metais, atėjusi dėstyti giedojimo į seminariją, susitikau nemažai talentingų, smalsių ir muzikalių klierikų, kurie entuziastingai norėdavo vis daugiau giedojimo užsiėmimų, atsinešdavo patinkančias giesmes, burdavosi muzikuoti. Vienas anksčiau giedojimą seminarijoje dėstęs muzikas buvo tuometinis bažnyčios vargonininkas ir choro dirigentas Modestas Pitrenas (dabar – Lietuvos nacionalinio simfoninio orkestro vyriausiasis dirigentas ir meno vadovas), prieš keletą dešimtmečių seminarijoje subūręs chorą. Ir nors dabartiniai klierikai apie tai žino tik iš pasakojimų, tarp jų pažįstamų kunigų, anuomet seminaristų, yra prisimenančių šį kūrybišką laikotarpį, davusį ir gražių vaisių – 2002 m. išleistą kompaktinę plokštelę „Tu gimei iš Mergelės“. Taigi savotiška legenda apie kadaise egzistavusį beveik 30 seminaristų chorą yra gyva. Žinoma, šiais laikais tokius skaičius jau sunku įsivaizduoti, bet gabių muzikai giesmininkų tikrai yra. Kaip ansamblis pradėjome repetuoti prieš trejus metus, o šiuo metu mūsų – dešimt.

Kaip seminarijos vadovybė ir bendruomenė sutiko žinią apie naują kolektyvą?

Tiesą sakant, choras nesukūrė per vieną dieną, giedančius klierikus seminarijoje visi mato kasdien per mišias, šiek tiek

giedama per Valandų liturgiją. Labai džiugu, kad iniciatyvą rodė patys klierikai, o palai-
kymas iš seminarijos vadovybės ir iš arkivy-
skupo Gintaro Grušo visada buvo nuoširdus.
Pastaraisiais metais choro veikla įtraukta į
seminarijos tarnysčių grupę ir džiugu, kad
choristai yra įsipareigoję lankyti repeticijas
ir dalyvauti choro veikloje.

Kas seminarijoje giedama ir kaip formuojamas choro repertuaras?

Seminarijoje už liturgiją šiuo metu atsa-
kingi trys klierikai: Martynas Kandravičius,
Edwardas Rynkevič ir Edvardas Česonis.
Jų metinė tarnystė – groti ir vadovauti gie-
dojimui per kasdienes šv. Mišias. Giedo-
jimui pritariama ir vargonėliais, ir gitara.
Sudarytuose seminaristų giesmynėliuose –
įvairiausios giesmės: nuo tradicinių
liaudiškų ar liturginių giesmių iki jaunimo
giesmių. Tai kasdienis muzikinis „maistas“,
atspindintis ir bažnyčioje gyvuojančią muzi-
kavimo įvairovę. Tuo tarpu choro repertuarui
kūrinius stengiamės parinkti dėmesingiau,
labiau atsižvelgdami ir į teksto, ir į muzikinės
kokybės standartus. Todėl tarp mūsų
„išgiedotų maldų“ – grigališkasis choralas,

tradicinės liaudiškos giesmės (vadinamosios
kantičkos), klasikiniai bažnytinės polifoni-
jos kūriniai – jei ir ne iš paties Renesan-
so (šio stiliaus klestėjimo epochos), tai
vėlesni, kuriuose stengiasi išlaikyti esmi-
nius bažnytinės muzikos bruožus – dėmesį
ištariamam žodžiui, klasikinę harmoniją,
kilnią emociją.

Jūs pati esate grigališkojo choralo žinovė. Kiek tai padeda interpretuoti kitokių stilių kūrinius?

Visuomet laikausi nuomonės, kad muzi-
kas (o juo labiau susijęs su bažnyčia), negali
neišmanyti grigališkojo choralo. Daugelis
žino, kad tai specifinis giedojimas, gyvavęs
viduramžiais, tik ar jis aktualus šiandien?
Tačiau grigališkasis choralas yra branduolys,
kuriame glūdi visi bažnytinės muzikos
raiškos principai. Ne taip, kaip daugumoje
pasaulietinės vokalinės muzikos kūrinių,
kuriuose žodinis tekstas gali gyvuoti at-
skirai nuo melodijos, pagal savus principus.
Choralo melodijos yra išaugusios iš žodžio.
Vien gražiai atlikdami natas ir išgiedodami
melodiją, giesmės neturėsime. Toks su-
pratimas formuoja požiūrį, kuris iš esmės ►

Vilniaus Aušros Vartų Gailestingumo Motinos atlaiduose

skiriasi nuo įprastų muzikanto įgūdžių. Be abejo, toks požiūris privalo būti esminis, mokant būsimuosius kunigus jiems reikalingo liturginio repertuaro – juk kunigo „partija“, giedama per mišias, buvo, tebėra ir bus grigališkasis choralas, nepaisant, kokiais laikais vyksta liturgija ir kokia muzikinė aplinka ją supa. Todėl choristų per repeticijas jau nebestebina nuolatiniai mano klausimai apie tai, kur yra žodžio (lotyniško ar lietuviško) kirčiūotasis skiemuo, kaip, priartindami giesmės tekstą prie liturginio kalbėjimo, sukuriame prasmingai ir raiškiai perskaitomą sakinį, frazę ar motyvą. Ir tik tada žvelgiame, kaip kompozitoriui – ar viduramžiais gyvenusiam anonimui, ar Renesanso laikų Šiksto koplyčios muzikos vadovui, ar XIX–XX a. cecilianizmo judėjimo atstovui, ar mūsų dienų kūrėjui – sekėsi tuos principus įkūnyti ir perteikti. Taigi principai ir reikalavimai tokiai muzikai yra bendri, ir mums jie svarbiausi.

Ne visi choristai iki tol buvo mokęsi muzikos, o mokyklinių žinių dažnai nepakanka. Ar sudėtinga dirbti su gana įvairios patirties choristais?

Niekas ir nežadėjo, kad vadovausiu profesionalų chorui (*šypsosi*). Tikrai užtenka to, kad dalis yra baigę muzikos mokyklas ar jose mokęsi. Kiti turi giedojimo papapijose patirties ar iš kur kitur. Dar kiti turi noro mokytis ir entuziazmo. Visi einame tuo pačiu geresnio muzikos pažinimo keliu, kuris dažnai priartėja ir prie Dievo pažinimo kelio – jame drauge mokomės reikšti mintis per muzikos kūrinius, ištariamą žodį, parodomą mostą.

Keli pavasario mėnesiai choro gyvenime šiemet buvo išskirtiniai?

Taip, šis pavasaris tikrai mums ypatingas. Turėjome koncertų, kurie jau peržengė seminarijos sienas – o mintis, kad pasirodysime platesnei kultūrinei visuomenei, ir neramino, ir džiugino. Su mišriu jaunimo chorą „Exaudi“ (vadovė Vita Liaudanskaitė-Vaitkevičienė) iš Kauno parengėme Juozo Naujalio bažnytinės muzikos programą, kurioje skamba ir visai nežinomų mūsų bažnytinės muzikos patriarcho kompozicijų.

Prieš keletą metų man, kaip muzikologei, dirbant muzikos rankraštynuose, pavyko aptikti iki šiol nežinomų jo motetų. Taigi, jiems jau pasirodžius publikuotų natų pavidalu, atėjo laikas juos pristatyti. Koncertinės programos pagrindą sudaro J. Naujalio psalmės ar himnai mišriam chorui, giedami pakaitomis su grigališkosiomis frazėmis (vad. *alternatim* būdas). Svarbu pažymėti, kad savo kūrinius vyrų chorui ar grigališkuosius intarpus kitose kompozicijose Naujalis numatė atlikti tuometinės Žemaičių (Kauno) kunigų seminarijos chorui, kuriam ilgus dešimtmečius vadovavo. Taigi tai, kad mūsų dabartiniai seminaristai tai gieda, suteikia programai autentiškos istorinės perspektyvos.

Kovo 23 d. J. Naujalio muzikos programą pristatėme Paryžiuje, Šv. Ignaco bažnyčioje – prancūzų choras „Laeta voce“, vadovaujamas Astos Timukaitės-Lemiesle, pakvietė mus tą programą atlikti drauge su jais; taip pat turėjome progos ją papildyti ir kitais lietuviškais kūrinių iš savo repertuaro. Koncertą paskyrėme Ukrainai, buvo renkamoms paramos lėšos, koncerto klausėsi apie 350 žmonių, taigi mūsų pasirodymas buvo tikrai labai prasmingas. Žinoma, nekalbant apie tai, kad Paryžiuje pavasaris buvo daug labiau įsibėgėjęs, turėjome ir kelias laisvas dienas pasivaikščioti po miestą, o tai, kad seminaristai gyveno „Laeta voce“ choristų šeimose, taip pat suteikė žavesio ir praturtino naujomis pažintimis.

Lietuvos publikai mūsų koncertai drauge su chorą „Exaudi“ nuskambėjo balandžio 10 d. Kauno švč. Trejybės (Seminarijos) bažnyčioje, kuri buvo pilna susidomėjusių klausytojų naujai suskambusiais Naujalio kūrinių, ir balandžio 23 d. Šiaulių šv. Jurgio bažnyčioje, festivalio „Resurrexit“ programoje. Dabar jau vilniečiai nekantrauja klausdami, kada čia surengsime koncertą. Atsakome – veikiausiai rudenį; o dabar dar laukia ir kompaktinės plokštelės (ar net kelių) įrašymo rūpesčiai, tiesa, gana malonūs.

Dėkojame už pokalbį, linkėdami kuo gražiausių koncertų!

Kalbino klr. Tautvydas Dikčius, IV k.

*Viešpats pakrantėj stovėjo,
mokinių sau ieškodams žiūrėjo,
kad Dievo žodžiais žvejojų širdis.*

Priegiesmis:

*O Kristau, Tu mane pastebėjai,
savo lūpom mano vardą ištaręs,
savo valtį aš palikęs skubėjau,
kad per amžius būčiau Tavo žveju.*

*Aš esu silpnas, nevertas,
mano turtas – rankos darbui sutvertos,
ir meile dega širdis krūtinėj.*

Priegiesmis:

O Kristau, ...

*Tau reikalingos šios rankos
ir uolumas, niekada neišsenkęs
ir vienišumo rami kantrybė*

Priegiesmis:

O Kristau, ...

*Štai Tavo laivą irkluoju
sielų žvejo keliu neramiuoju,
užmetęs tinklą tiesos gilybėn.*

Priegiesmis:

O Kristau, ...

Redaktorius
Bendradarbiai

Klr. Tautvydas Dikčius
Klr. Titas Misevičius
Klr. Miroslav Ulevič
Klr. Mirosław Jonas Domański
Lina Bastienė
UAB „Infosiūlas“, Vilnius

Dizainerė
Spausdino

Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarija
Kalvarijų g. 325, LT-08420 Vilnius
tel. (8-5) 2701602
www.seminarija.lt
www.facebook.com/Vilniauseminarija
www.instagram.com/sv_juozapo_seminarija

I viršelyje: A. Tubelienės darbas „Šventoji Dvasia pašaukė“
IV viršelyje: Popietinė žvejyba. Fot. aut. klr. Linas Braukyla

www.seminarija.lt
www.facebook.com/Vilniauseminarija
www.instagram.com/sv_juozapo_seminarija

